

§110

SN2020/148

Återrapport av uppdrag kring mottagandet av nyanlända

Beslut

Socialnämnden noterar informationen till protokollet och lämnar rapporten vidare till kommunstyrelsen.

Ärendet

Under ett samverkansmöte i september 2020 fick socialförvaltningen i uppdrag att besvara ett antal frågor kring mottagandet av nyanlända. För att frågorna skulle kunna besvaras på ett begripligt sätt såg förvaltningen behov av att lämna en kortare förklaring av begrepp och processen vid anvisning av nyanlända.

Uppdraget var delat mellan socialförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen men redovisas i en skrivelse från socialförvaltningen där kommentarer från samhällsbyggnadsförvaltningen har hämtats in och lagts till.

Sedan uppdraget lämnades har spridningen av covid-19 ökat kraftigt vilket kan innebära förändringar i hur anvisningarna hanteras av Migrationsverket. Oavsett om anvisningar sker i år eller i början av nästa år är dock behoven oförändrade och några större justeringar har därför inte gjorts i texten med anledning av den ökade smittspridningen.

Socialförvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden noterar informationen till protokollet och lämnar rapporten vidare till kommunstyrelsen.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Det fortsatta arbetet med mottagande av nyanlända
- Återrapport av uppdrag kring mottagandet av nyanlända

Skickas till

Kommunstyrelsen, förvaltningschef socialförvaltningen, verksamhetschef IFO, utvecklingsledare IFO

Socialförvaltningen

Mickaela Friberg | Utvecklingsledare
0734-64 74 20 | mickaela.friberg@bollebygd.se

Socialnämnden

Återrapport av uppdrag kring mottagandet av nyanlända

Förslag till beslut

Socialnämnden noterar informationen till protokollet och lämnar rapporten vidare till kommunstyrelsen.

Ärendet

Under ett samverkansmöte i september fick socialförvaltningen i uppdrag att besvara ett antal frågor kring mottagandet av nyanlända. För att frågorna skulle kunna besvaras på ett begripligt sätt såg förvaltningen behov av att lämna en kortare förklaring av begrepp och processen vid anvisning av nyanlända.

Uppdraget var delat mellan socialförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen men redovisas i en skrivelse från socialförvaltningen där kommentarer från samhällsbyggnadsförvaltningen har hämtats in och lagts till.

Sedan uppdraget lämnades har spridningen av covid-19 ökat kraftigt vilket kan innebära förändringar i hur anvisningarna hanteras av Migrationsverket. Oavsett om anvisningar sker i år eller i början av nästa år är dock behoven oförändrade och några större justeringar har därför inte gjorts i texten med anledning av den ökade smittspridningen.

Beslutsunderlag

Det fortsatta arbetet med mottagande av nyanlända, 2020-11-03

Skickas till

Kommunstyrelsen, förvaltningschef socialförvaltningen, verksamhetschef IFO, utvecklingsledare IFO

BOLLEBYGDS KOMMUN

Socialförvaltningen

Gunilla Lundgren

Förvaltningschef

Mickaela Friberg

Utvecklingsledare

Dnr : **SN2020/148-1**

Det fortsatta arbetet med mottagande av nyanlända

Innehållsförteckning

1.	Inledning.....	3
2.	Kommuntal	3
	2.1 Fördelning av kommunal	3
	2.2 Bollebygds mottagande 2020	3
3.	Process vid anvisning.....	4
4.	Bosättning.....	4
5.	Besvarande av frågor.....	4
	5.1 Är det möjligt att ta över flyktingboende som läggs ner i Borås?	4
	5.2 Kan campingen användas till mottagandet?	4
	5.2.1 Samhällsbyggnadsförvaltningens kommentar	5
	5.3 Kan vi använda oss av privata hyresvärdar?	5
	5.4 Hur kan lokalerna på Lokes väg användas?	5
	5.4.1 Samhällsbyggnadsförvaltningens kommentar	5
	5.5 Hur ser det ut med egna lägenheter?	6
	5.6 Hur ordnas bostadsförsörjningen framåt?	6
	5.6.1 Samhällsbyggnadsförvaltningens kommentar	6
	5.6.2 Socialförvaltningens kommentar	7
6.	Hantering av mottagande	7

1. Inledning

Migrationsverket har aviserade i september att man kommer att återuppta anvisningarna av nyanlända och att samtliga kommuner bör vara förberedda på att ta emot resterande andel av 2020 års kommunal under årets sista tre månader. Med anledning av detta har fråga ställts till socialnämnden hur detta ska hanteras samt att man önskar svar på vissa specifika frågor.

Som uppfattats har frågorna varit följande:

1. Är det möjligt att ta över flyktingboende som läggs ner i Borås?
2. Kan campingen användas till mottagandet?
3. Kan vi använda oss av privata hyresvärdar?
4. Hur kan lokalerna på Lokes väg användas?
5. Hur ser det ut med egna lägenheter?
6. Hur ordnas bostadsförsörjningen framåt?

Innan frågorna besvaras ska beskrivningar av kommunal, processen vid anvisning samt vad bosättning innebär i detta avseende lämnas för att skapa en gemensam kunskapsbas.

2. Kommunal

2.1 Fördelning av kommunal

Utifrån det totala beslutade antal anvisningar regeringen bestämmer per år så fördelas länstal. För 2020 sattes det totala anvisningstalet till 7100 personer och Västra Götalands andel av detta sattes till 1235 personer. När länstalen är beslutade övergår ansvaret för fördelning till länsstyrelserna som utifrån ett antal parametrar i lagstiftning beslutar om kommunal. Bollebygds kommunal för 2020 är 16 personer samt 1,03 ensamkommande barn. I fördelningen ska länsstyrelsen beakta arbetsmarknadsläget i kommunerna, befolkningsstorleken, kommunernas sammantagna mottagande av nyanlända samt hur många asylsökande som vistas i kommunen. Länsstyrelsen får också beakta kommunernas möjligheter att tillhandahålla bostäder. Här är det dock viktigt att notera skillnaden mellan ska och får. De första kriterierna ska länsstyrelsen beakta och bostadstillgången får de beakta. Det bör innebära att länsstyrelsen bara beaktar bostadstillgång om två kommuner är likvärdiga i de andra kriterierna och fördelningen kommer bli ojämn. Det är också tänkbart att det beaktas om en kommun är mycket tätbefolkad och det saknas förutsättningar att bygga nya bostäder.

Kommunens möjlighet att påverka kommuntalet är i praktiken begränsad till egna överenskommelser med andra kommuner inom regionen. Om Bollebygds kommun träffar en överenskommelse med ex Borås om att Borås ska ta emot 3 personer av Bollebygds kommunal ska detta anmälas till länsstyrelsen som då justerar kommuntalet. Inför sådana överenskommelser bör dock beaktas att det sannolikt kommer att innebära att Bollebygd får ett högre kommunal kommande år eftersom vi då har ett lägre sammantaget mottagande än beräknat.

För 2021 är det totala anvisningstalet 7500 personer och Västra Götalands andel av dessa är 1307 personer. Bollebygds kommunal för 2021 är 17 samt 1,17 ensamkommande barn.

2.2 Bollebygds mottagande 2020

Kommunen har ännu inte tagit emot några personer från årets kommunal och har tre personer kvar från 2019 års kommunal att ta emot. Per 5 november var totalt 7 personer anvisade till Bollebygds kommun och förväntas anlända under 2020, av dessa är tre personer från 2019 års kommunal. Under 2020 har en individ som anvisats och anlänt enligt 2020 års kommunal. Om vi inte blir anvisade vårt totala antal under resterande del av året kommer det antal som återstår att ”rullas över” till 2021 och läggas till kommande års kommunal. Enligt socialförvaltningens bedömning är sannolikheten stor att majoriteten av återstående kommunal för 2020, dvs 11 personer, inte kommer att anlända eller anvisas under årets kvarvarande veckor.

3. Process vid anvisning

De personer som anvisas är i huvudsak personer som har beviljats uppehållstillstånd som skyddsbehövande och som bor på något av Migrationsverkets asylboenden eller kvotflyktingar som ännu inte anlänt till Sverige. I samband med att anvisningen beslutas får integrationssamordnarna, som är Migrationsverkets kontaktpersoner i kommunen, meddelande om detta och när personen/personerna planeras anlända till kommunen/Sverige. Tidpunkten för ankomst är generellt max 2 månader fram i tiden men kan vara något längre för kvotflyktingar. Det finns ingen nedre gräns för hur kort tid efter anvisningar personer kan komma men det framgår tydligt av förarbeten att det är rimligt att kommunen får tid på sig att förbereda sig. Migrationsverket har därför i praktiken en minsta tid från anvisning till mottagande på cirka en månad. Om de anvisar med kortare tid till mottagande förvarnar de generellt om att det kommer att ske för att ge förutsättningar för kommunerna att förbereda sig.

Migrationsverket försöker så långt som möjligt att matcha anvisningarna till kommunernas förutsättningar, det innebär att de ser över ex. närhet till sjukvård, skolornas situation och eventuella önskemål från kommunerna. Integrationssamordnarna, som är kommunens kontaktpersoner, deltar i samverkansmöten för att vara uppdaterade på bostadssituationen och lämnar sedan önskemål till Migrationsverket utifrån vilken typ av bostäder som finns tillgängliga.

Anvisningar kommer aldrig att leda till att det plötsligt står okända personer på torget som vi måste ordna bostäder för utan det sker alltid planerat och med en tydlig tidsplan.

4. Bosättning

Kommunernas mottagande styrs av lagen om mottagande av vissa nyanlända invandrare, av lagstiftningen framgår inte mer än att kommunen är skyldig att för bosättning ta emot personer som anvisas inom ramen för kommunalet. Av förarbetet framgår kompletterande information och samt vad som menas med bosättning. Här kan man läsa att det handlar om mottagande för permanent boende inom kommunen. Lagstiftaren anger att man inte har velat ange vilket boende som krävs utifrån att man inte velat ställa omöjliga krav på kommunerna och det kan hända att kommunerna inledningsvis behöver erbjuda tillfälliga boenden för att kunna fullgöra sina skyldigheter men att syftet är att det ska vara permanenta bostäder som erbjuds. Lagstiftaren är dock mycket tydlig med att det generellt inte är möjligt för kommunen att erbjuda boende utanför kommunen till de som har anvisats. Man tillstår att det är möjligt att kommuner hamnar i en situation där man är tvungen men det lyfts fram som en extraordinär situation som dessutom ska vara kortvarig.

Bosättning innebär därmed att den nyanlända ska erbjudas en permanent bostad inom kommunen.

5. Besvarande av frågor

Svaren på frågorna ska förstås mot bakgrund av ovanstående information

5.1 Är det möjligt att ta över flyktingboende som läggs ner i Borås?

Ett sådant övertagande gör inte att kommunen kan uppfylla sina skyldigheter enligt mottagningslagen eftersom boendet ligger utanför kommunen och dessutom har en tillfällig karaktär. Det är däremot möjligt att ingå en överenskommelse med Borås angående omfördelning av kommuntalen där Borås övertar en del av Bollebygds kvot.

5.2 Kan campingen användas till mottagandet?

Campingen uppfyller inte kravet på att bostadslösningen ska vara permanent. Det skulle dessutom krävas en hel del resurser för att skapa en acceptabel boendesituation på marken och det är sannolikt

inte kostnadseffektivt att genomföra det mot bakgrund av kommunen redan har moduler på Lokes väg som kan anpassas för att skapa samma nytta.

5.2.1 Samhällsbyggnadsförvaltningens kommentar

Tomten arrenderas årsvis, i nuläget är avloppet utdömt och lokalerna undermåliga. Nuvarande arrendator hävdar att lokalerna är under avveckling men någon avvecklingsplan har inte lämnats in till samhällsbyggnadsnämnden. Kommunen kommer eventuellt att besluta om vitesföreläggande mot arrendatorn. Om nuvarande lokaler avvecklas kan marken rustas upp och det är möjligt att ansluta avloppet till kommunalt vatten, enligt samhällsbyggnadsförvaltningen är dock campingen en bullrig och otrugg miljö som ligger i nära anslutning till motorväg. Campingen bedöms sammantaget vara olämplig för boende i någon form.

5.3 Kan vi använda oss av privata hyresvärdar?

Ja, privata hyresvärdar är absolut en möjlighet som komplement till Bollebo. Dock så har förvaltningen mycket dåliga erfarenheter av privata hyresvärdar som inte drivs som bolag. Det har bland annat rört sig om boenden som inte kan anses uppnå skälig levnadsnivå på grund av fysiska brister, exempelvis fuktskador och skadedjursangrepp. Andra problem som har uppstått är att uthyraren har bott nära intill vår hyresgäst och boendesituationen har då gett upphov till osämja och omfattande klagomål.

Liknande hinder finns inte gällande privata hyresbolag och uppdrag har lämnats till integrationsenheten att undersöka vilka privatägda bostadsbolag som finns i kommunen. Efter kartläggning kommer en plan för kontakt och försök till uppstart av samverkan att läggas.

5.4 Hur kan lokalerna på Lokes väg användas?

Lokalerna på Lokes väg kan användas som en sista lösning om vi inte lyckas ordna andra alternativ på boende. Det behöver dock göras en del anpassningar för att möjliggöra att de två våningarna kan bli två olika bostäder. Det är också möjligt att placering på Lokes väg kan kräva utökad personalnärvaro eftersom det innebär ett boende av kollektiv typ för personer med olika bakgrund och möjlig problematik. Till detta kommer också att placeringen på Lokes väg inte är problemfri utifrån omgivningen och då lokalen har använts under året har det omgärdats av klagomål från närboende. Att använda Lokes väg, även med anpassningar, bedöms dock vara mer kostnadseffektivt än att bygga upp en annan tillfällig lösning på Campingen.

5.4.1 Samhällsbyggnadsförvaltningens kommentar

Bygglovet på Lokes väg är tidsbegränsat och gäller fram till 2026, det kan förlängas men på grund av hur ansökningen sett ut från början kan bygglovet inte ändras. Utifrån infrastrukturen bedöms det inte heller vara aktuellt att ansöka om permanent bygglov på platsen. Användandet av Lokes väg har varit aktuellt i Mark- och miljödomstolen och domstolen har då tolkat det tillfälliga bygglovet som att det går att använda lokalerna som ett ordinärt boende och att det inte endast kan användas till HVB-liknande verksamhet. Om lokalerna på Lokes väg används till ordinärt boende ser samhällsbyggnadsförvaltningen att det leder till ett av två scenarion. Det första scenariot är att ingen anmäler kommunen för användande av lokalerna till annan typ av boende än HVB. När bygglovet då går ut är det ett avslutat kapitel. Det andra scenariot är att någon anmäler kommunen för felaktig användning, ett tillsynsärende öppnas då där byggenheten sannolikt kommer fram till att det är ett okej användande. Klagande kan då överklaga ärendet vidare och det är möjligt, men inte sannolikt, att kommunen får en dom mot sig för felaktig användning. Om man då tar lokalerna ur bruk döms ingen sanktionsavgift ut. Sammantaget bedömer samhällsbyggnadsförvaltningen att lokalerna på Lokes väg kan användas för ordinärt boende om det finns behov av det.

5.4.1.1 Kan modulerna på Lokes väg flyttas?

Ja, modulerna kan flyttas men det räknas som nybyggnation och då måste modulerna uppfylla Boverkets byggregler. Om modulerna ska flyttas krävs också ett nytt tillfälligt bygglov och själva flytten skulle vara dyr samt att modulerna redan vid etableringen på Lokes väg hade problem bland annat med fukt. Modulers livslängd är begränsad vilket man måste ta hänsyn till om man överväger att flytta dem.

5.5 Hur ser det ut med egna lägenheter?

Utifrån de kontrakt som kommunen har i nuläget finns det bostäder för större delen av årets kvarstående kommunalt, det är dock flera tillfälliga lösningar inbyggda i det så vi skjuter problemet lite på framtiden. Bland kommunens lägenhetsbestånd finns också flera rivningskontrakt där vi under 2021 måste hitta alternativa lösningar för de boende. Sammantaget kommer behovet av bostäder att öka under kommande år och en långsiktig lösning måste skapas. Samtidigt behöver kommunens bostadssociala kontrakt ses över för att minska antalet, det arbetet har påbörjats och förutsättningar för samverkan med Bollebo angående frågan håller på att sättas.

5.6 Hur ordnas bostadsförsörjningen framåt?

Det finns inga indikationer på att det svenska mottagandet kommer att minska under kommande år och det bör vara rimligt att räkna med att Bollebygds kommunalt kommer att ligga kvar på ungefär samma nivå som nu. En viss sänkning kan tänkas komma framöver eftersom flera kommuner i regionen har haft asylboenden som nu lagts ner och deras kommunalt kommer därför sannolikt att öka framåt. Med stor försiktighet kan man räkna med att kommunens andel framåt kommer att ligga på minst 10-12 personer per år och dessa behöver kommunen anordna bostäder för. Utöver detta tillkommer personer som är berättigade till sociala kontrakt av skäl som faller under socialtjänstlagen. Med lika stor försiktighet kan denna grupp beräknas till 2-3 nya personer per år. Det innebär att kommunen har behov av tillskott av boendeplatser för 12-15 personer per år. För mottagande kan det innebära att man önskar mindre eller större familjer och på så sätt har behov av färre, men större lägenheter. För de sociala kontrakten behövs framför allt små lägenheter då det ofta handlar om ensamstående och kommunen har idag ett mycket litet antal en-rumslägenheter.

5.6.1 Samhällsbyggnadsförvaltningens kommentar

Följande möjligheter finns att bygga inom kommunen.

5.6.1.1 Sockelvägen

Gällande detaljplaner anger att marken får bebyggas med bostäder. Planering har inletts för att bygga LSS-boende på marken.

5.6.1.2 Tyftet

På Elviras väg finns mitt i ett villa område en större tomt där det är möjligt att bygga bostäder. Det bedöms inte vara lämpligt med LSS boende på tomten men planering för byggande av äldreboende pågår. Detaljplanen tillåter byggande av fastighet för bostäder och/eller vård.

5.6.1.3 Tomt vid Tingshuset

Ytan är lämplig för byggande av bostäder men kommunen äger inte marken.

5.6.1.4 Töllysö 1:70

Planenheten har i uppdrag att förtäta byggnationen på området. Det saknas detaljplan och går att ansöka om tillfälligt bygglov. Kommunalt vatten är inte framdraget hela vägen men det kan ordnas i samband med byggnation. Marken är idag klassad som jordbruksmark och en ny översiktsplan måste därför antas innan byggnation kan ske.

5.6.1.5 Töllsjö 1:63

Bollebo har byggt inom området men har inte utnyttjat hela byggrätten så det är möjligt att bygga fler bostäder.

5.6.1.6 Olsfors

Här finns inget pågående

5.6.1.7 Övrigt

Bollebo har sökt markanvisning för mitten av Bergadalen. Inget beslut är fattat i frågan.

5.6.2 Socialförvaltningens kommentar

Socialförvaltningen har inga invändningar mot något av de presenterade alternativen. Däremot bör det lyftas fram att byggande måste ske med en blick på kostnaden per månad för boendet så att månadskostnaden som mest uppgår till högsta godtagbara kostnad per månad ur ett biståndsperspektiv samt att det blir rimliga kostnader så att vi inte bygger ett biståndsberoende.

6. Hantering av mottagande

Socialförvaltningen har inom verksamheten förutsättning att ta emot större delen av årets kommunal under förutsättning att vi kan fortsätta ha en god kommunikation med Migrationsverket om vad vi kan tillhandahålla. Vi kommer inte att kunna ta emot en stor andel ensamhushåll utan att utnyttja lokalerna på Lokes väg som ett kollektivboende, vilket skulle kräva en ökad mängd personalresurser. Vi har däremot möjlighet att ta emot ett mindre antal små- och medelstora hushåll vilket även det skulle innebära att vi tvingas utnyttja tillfälliga lösningar, som dock är mer stabila än att utnyttja Lokes väg. Sammanfattningsvis upplever socialförvaltningen att det finns ett behov av att låta ansvaret för mottagande av nyanlända bli kommunövergripande och det behöver finnas ett samverkansforum på en övergripande nivå framåt.

I Bollebygds kommun finns ett bostadsförsörjningsprogram som antogs 2018, i programmet finns endast ett kortare stycke angående nyanlända och kommunens ansvar. Socialförvaltningen har lyft frågan med samhällsbyggnadsförvaltningen och bostadsförsörjningsprogrammet kommer att revideras under 2021 för att tydliggöra hur kommunen planerar för att lösa bostadsförsörjningen åt gruppen.